

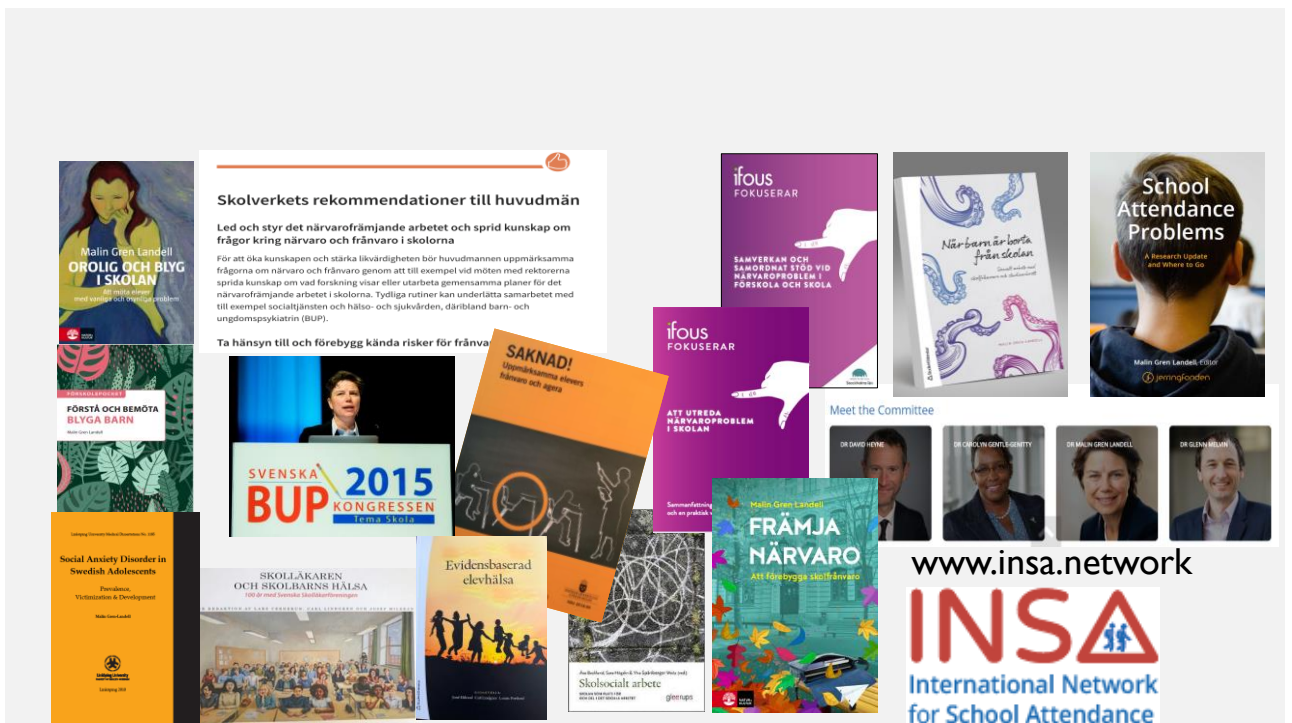
TILLSAMMANS FÖR STÄRKT NÄRVARO I FÖRSKOLA OCH SKOLA

FÖRKORTAD HANDOUT MED ENBART LÄNKAR FRÅN FÖRELÄSNING ALINGSÅS 29 NOV 2024

Malin Gren Landell, leg psykolog, leg psykoterapeut, med dr

www.grenlandellskolan.se

1



2

FRÅNVARON EFTER COVID-19

Danmark 2022/23

- **20.7%** av eleverna hade minst **10%** frånvaro

England 2022/23

- **21.1%** av eleverna hade minst **10%** frånvaro

USA 2022/23

- **27%** av eleverna hade minst **10%** frånvaro

Sverige HT-23

- **19%** av alla skolpliktiga elever hade minst **15%** total frånvaro (giltig och ogiltig)

Figure 2: Proportion of Australian students missing more than 10% of school days 2015–2022, by education level



Source: Productivity Commission Report on Government Services 2022 (Table 4A.23).

3

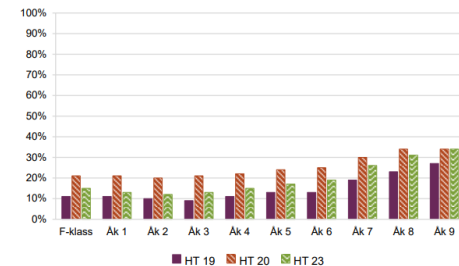
SKOLVERKETS SENASTE RAPPORT

HT-23 ANDEL ELEVER

Årskurs	15–29 %	30–49 %	Minst 50 %	Summa (minst 15 %)
Förskoleklass	12 %	2 %	0,7 %	15 %
Årskurs 1	11 %	1 %	0,4 %	13 %
Årskurs 2	11 %	1 %	0,4 %	12 %
Årskurs 3	11 %	1 %	0,4 %	13 %
Årskurs 4	13 %	2 %	0,6 %	15 %
Årskurs 5	15 %	2 %	0,8 %	17 %
Årskurs 6	15 %	2 %	1,3 %	19 %
Årskurs 7	19 %	4 %	2,6 %	26 %
Årskurs 8	22 %	6 %	3,7 %	31 %
Årskurs 9**	23 %	6 %	4,0 %	34 %
Totalt	15 %	3 %	1,5 %	19 %

JÄMFÖRELSE HT 19, 20, 23

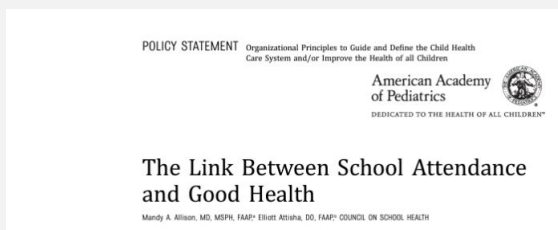
Diagram 1. Andelen elever inom förskoleklass och grundskolan (inkl. sameskolan och specialskolan) med en total frånvaro på minst 15 procent.



4

TIPS PÅ LITTERATUR

[The link between school attendance and good health](#)



www.grenlandelliskolan.se

5

STATLIG UTREDNING EFTERLYSTE STÖD

7.6 Det bör tas fram ett stödmaterial om frånvarohantering

Utredningens bedömning: Regeringen bör överväga att ge Statens skolverk i uppdrag att ta fram ett stödmaterial eller allmänna råd om hur kontroll och uppföljning av barns frånvaro i förskolan kan hanteras. Stöd materialet bör syfta till att främja en hög närvaro i förskolan.

Enligt vad utredningen har erfarit är det en stor utmaning för förskolorna att barn som är inskrivna i förskolan inte deltar i verksamheten, eller deltar mycket sporadiskt. Det är bekymmersamt av flera anledningar. Studier visar att det finns ett positivt samband mellan daglig närvaro i förskolan och barns lärande och språkliga utveckling. En sådan kontinuerlig närvaro tycks vara särskilt betydelsefull för barn med ett annat modersmål än svenska. Vidare påverkar återkommande frånvaro förskolepersonalens möjligheter att planera verksamheten, liksom tryggheten och sammanhållningen i barngruppen.

www.grenlandelliskolan.se



Onlinematerial för personal inom förskolan att arbeta med regelbunden närvaro

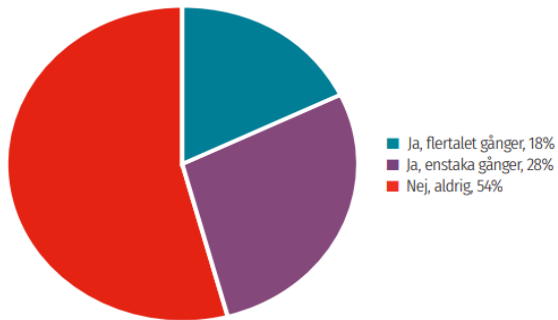
Läs mer på Skolporten: <https://www.skolporten.se/digitala-kurser/framja-narvaro-i-forskolan>

6

FRÅNVARO FÖR BARN MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING I FÖRSKOLAN

Förskolelyftet – en [rapport från Attention](#) 2024 (enkät, n=813)

Har ditt barn någon gång under föregående läsår varit hemma från förskolan på grund av
bristande anpassningar utifrån barnets funktionsnedsättning/problematik?



[Webbinarium om förskolelyftet](#)

7

Stödmaterial för förskolan

Stödmaterialen för hur man kan främja psykisk hälsa i förskolan har tagits fram av [Ifous](#) i samarbete med Uppdrag Psykisk Hälsa Stockholms län.

Materialet utgår från kunskapsöversikten [Att främja psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa i förskolan](#) och vänder sig till dig som arbetar som pedagog, rektor, specialpedagog, kurator eller liknande, men kan givetvis också användas av andra verksamheter som arbetar med barn i förskoleålder.

www.grenlandelliskolan.se

8

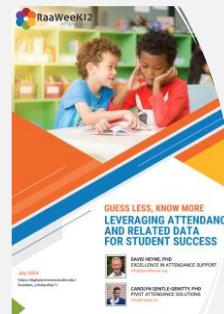
MATNYTTIGA GUIDER [HTTPS://RAAWEEK12.COM/](https://raaweek12.com/)

Skolans närvaroteam – 4 roller:

- A skilled data analyst
- An expert in social-emotional and behavioral development
- A specialist in learning
- An administrator



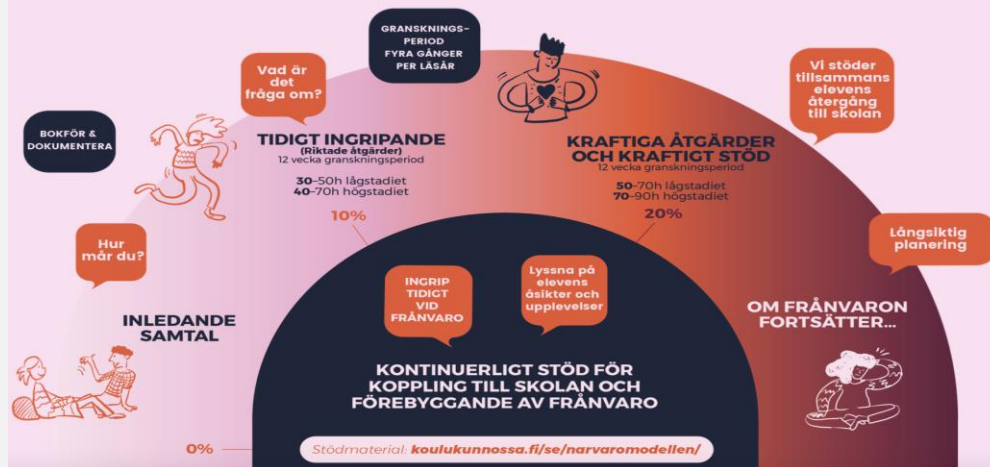
Datadrivet arbete – skolans eller kommunens närvaroteam



9

MODELL FÖR INGRIPANDE VID FRÅNVARO

Målet är att stödja elevens lärande, tillväxt och välbefinnande



10

STÖDMATERIAL ELEVHÄLSA

Generell form

6 st träffar (1,5 – 2 h under exempelvis en termin, eller ett läsår)

Introduktion
(Uppföljning av genomförd uppgift)

Tematiskt innehåll
(Text, filmer, länkar)
Reflektionsfrågor

Ny uppgift

ifous

INRIKTNING 2024-2026 BARN & UNGA VUXNA STÖDMATERIAL KA

Stöd - Stödmaterial för att främja skolnärvaro

Stödmaterial för att främja skolnärvaro

Stöd materialet riktar sig till alla som arbetar inom elevhälsan i grundskolan, gymnasiet och anpassad grundskola/gymnasium. Målet är att främja närvaro genom ett systematiskt arbete i samlighet med elevhälsans uppdrag och skolas skolans arbete för att främja närvaro och förebygga frånvaro. För att lyckas krävs att all skolpersonal, tillsammans med vårdnadshavare och elever, är delaktiga och att det vid behov finns ett nära samarbete med aktörer utanför skolan.

Materialet är uppdelat i sex tematiska träffar:

- Träff 1: Introduktion till systematiskt närvaroarbeta
- Träff 2: Begrepp i närvaroarbeta
- Träff 3: Närvarofrämjande arbete
- Träff 4: Förebyggande arbete
- Träff 5: Systematiskt närvaroarbeta
- Träff 6: Utvärdering och utveckling av närvaroarbeta över tid

Innehållet i häftens utformad för att användas i skolans systematiska kvalitetsarbete, till exempel på elevansamlingen, arbetslagsträffar eller arbetspasssträffar (APT). Mellan varje träff ges förslag på uppgifter, arbetsuppgifter, egna eller elevgrupper.

Förutsättningar

Stöd materialet bygger på kollegialt lärande och baseras på aktuell forskning och beprövad erfarenhet, bland annat de tre forskningsområdena:

- Skolnärvaro i grundskolan
- Skolnärvaro i gymnasiet och yrkesutbildningen
- Skolnärvaro i vuxna utbildningsprogram

När man är delaktig och arbetar tillsammans, ger utvecklingsarbetet oftast bättre resultat än om arbetet drivs av en enskild person. Kollegialt lärande handlar om att lära av varandra genom att dela erfarenhet och kunskaper, bland annat genom att:

- ta del av aktuell forskning
- reflektera och diskutera tillsammans.

För att kollegialt lärande ska ge effekt är det viktigt att:

Träff 1: Introduktion till systematiskt närvaroarbeta

+

Träff 2: Begrepp i närvaroarbetet

+

Träff 3: Närvarofrämjande arbete

+

Träff 4: Förebyggande närvaroarbeta

+

Träff 5: Systematiskt närvaroarbeta

+

Träff 6: Utvärdering och utveckling av närvaroarbeta över tid

+

11



UNIVERSITETSKOLLEGIUM

Vår gemensamma skolväg

Handbok för att stödja elevernas närvaro och minska frånvaron inom den grundläggande utbildningen

Johanna Sergejeff (red.)

UTBILDNING | Undervisnings- och kulturministeriets publikationer

FINLAND HAR LAGSTIFTAT OM FÖREBYGGANDE NÄRVAROARBETE

Utbildningsordnaren ska **förebygga** frånvaro hos elever som deltar i den grundläggande utbildningen samt **systematiskt följa och ingripa** i frånvaron

Fördjupande föreläsningar och material:

www.opf.fi/sv/skolengagemang

12

SKOLANKNYTNING

“Elevens upplevelse av att vuxna och kamrater i skolan bryr sig om eleven, dels som person och dels om elevens lärande”*

- Skyddsfaktor mot bl.a. psykisk ohälsa och riskbeteenden ([Raniti mfl., 2022](#))
- Samband med skolresultat, skolk och studieavbrott ([Korpershoek, mfl., 2020](#))
- Indikator för att vägleda bl.a. skolutveckling, socialpolitik och socialt arbete (t.ex. Sandvikens kommun)

*(Centers for Disease Control and Prevention, Division of Adolescent and School Health, 2009)

www.grenlandelliskolan.se

13

STÄRKA ELEVERNAS BAND TILL SKOLAN

- Göra elever delaktiga
- Positivt skol- och klassrumsklimat, bl.a. god struktur i klassrummet
- Rättvist, demokratiskt skol- och klassrumsklimat
- Positiva, höga förväntningar på lärande och närvaro
- Pedagogiskt stöd
- Socialt stöd
 - Lärare som bidrar till ”antimobbningsklimat” och som ingriper vid mobbning
 - Socialt stöd vid studieövergång
 - Morgonhälsning
 - Gemensamhetsskapande aktiviteter utanför undervisningen

[Strengthening school connectedness to increase student success](#)

www.grenlandelliskolan.se

14

EX PÅ SVENSKT MATERIAL

- [Material för att följa skolanknytning](#) och använda för skolutveckling och förebyggande insatser på klassnivå – koppla till arbete utifrån Early Warning System
- [Webbinarium om skolanknytning](#)
- Helena Andersson [avhandling](#) – psykologiskt och kognitivt engagemang hos elever i åk 7



www.grenlandelliskolan.se

15

STÖD TILL UNGA OMSORGSGIVARE

- Kunskap om tecken på att vara ung omsorgsgivare
- Våga fråga hur eleven mår, inte bara fråga om föräldern
- Hjälpa att ta i kapp, hjälp med läxor
- Var ihärdig i att erbjuda stöd
- Informera om var det finns samhällsstöd

[Material för pedagoger](#)

[Använd anhörigkonsulenter för stöd även till unga](#) Norrköpings kommun

Grupper för unga omsorgsgivare Borås stad

Vikten av närvaro tas upp på utbildning för nya familjehem, Borås stad

www.grenlandelliskolan.se

16



PLACERADE BARN

- Ofta många skolbyten vilket är en risk för frånvaro
- Risk för ökad skolfrånvaro när ett barn återförenas med sin biologiska familj (Zorca m.fl. 2013)
 - Ge stöd till barn och föräldrar som inte upplevs ifrågasättande och kritiskt av föräldrarna.
 - Följ upp närvaron för placerade barn och särskilt när de flyttar tillbaka till biologiska föräldrarna
- Ta hjälp av SAMS [obruten skolgång för placerade barn](#)

www.grenlandelliskolan.se

17

SKOLNÄRMANDE

“...essential that interventions are driven by a clear understanding of the origins and maintenance of the problem...” (Lyon & Cotler, 2007)

- Åtgärder utifrån identifierade orsaker
 - inte trial and error ”Vi har provat att möta hen på p-platsen, 100m bortanför skolan, 250m bortanför skolan”

www.grenlandelliskolan.se



18

TVÅ NYA RAPPORTER

[Skolverkets delredovisning](#)

- Intervju med 11 kommuner
- Dialog med nätverk

[Göteborgsregionen – intervjuer med 13 kommuner](#)



21

LÄMPLIGA VARIABLER FÖR UPPFÖLJNING

- Närvaro och kunskapsutveckling MEN också...
- Psykiskt mående
- Elevkompetens/skolbeteende
- Familjebelastning och fungerande, föräldrars stöd för barnets skolgång
- Fritid, socialt liv

[Heyne mfl \(2020\). A scoping review of constructs measured following intervention for school refusal: Are we measuring up?](#)

22